

PAUL KNIERIEM OVER "KOUD VUUR!"

OP 15 FEBRUARI 2014 GAAT IN JEUGDTHEATER DE KRAKELING "KOUD VUUR!" (6+) IN PREMIÈRE, EEN NIEUWE TEKST VAN PEER WITTENBOLS. REGISSEUR PAUL KNIERIEM VERTELT OVER EEN ZIELIG SPEKTAKELSTUK VOOR KLEUTERS DAT EEN ODE BRENGT AAN DE MENSEN ACHTER HET TONEEL.

Door Annemarie Wenzel

In KOUD VUUR! beleven we de wereld van het theater door de ogen van Jacob (Jan-Paul Buijs). Hij leest in een advertentie in de krant dat er een nieuwe toneelmeester wordt gezocht en komt zo voor het eerst de schouwburg binnen. Daar wijdt Gradus (Roel Adam), de oude toneelmeester, hem in in de wereld aan de achterkant van het toneel. Waar storm wordt gemaakt met ertwenregen en donderplaat, en snorren oneindig veel verschillende namen hebben. Gradus' eerste les voor Jacob is dat de schouwburg minstens een avond per week gesloten blijft, zodat de geesten van het theater de tijd en ruimte hebben om hun lievelingsrollen te spelen. En zo ontvouwt zich voor hun ogen de liefdesgeschiedenis van Laila, dochter van de keizer, en Demian, een eenvoudige boerenzoon (Andre Dongelmans). Een tragedie, of in de woorden van Gradus: "Ernstig toneelspel met droevig of rampzalig slot." Want: "De mensen houden van zielige verhalen, jongeman. Hoe zieliger, hoe beter."

Paul Knieriem: "Het begon met de vraag aan Peer Wittenbols of hij een nieuwe tekst wilde schrijven, minimumleeftijd 6+. Hij reageerde gelijk enthousiast. Peer heeft twee kinderen in deze leeftijd en nu kon hij eindelijk iets schrijven waar hij ze mee naartoe kan nemen. Ik heb diverse stukken van hem gezien, waaronder WAAKHONDJE dat in 2010 bij de Toneelmakerij in première ging. Wat een goede jeugdtheatertekst. Intelligent, grappig, glashelder in taal en vertelling. Poëtisch én met beide benen op de grond. Uit zijn werk spreekt het gevoel dat hij met veel plezier schrijft. Peer had zin om een spektakelstuk te schrijven met alles erop en eraan: liefdesscènes, zwaardgevechten, tekst op rijm en veel toneelmachinerie. Alles wat je in het moderne theater niet meer mag doen, wat we inmiddels cliché vinden. Tussen 2000 en 2007 was hij huisschrijver van Toneelgroep Oostpool. Daar werkten technici die al vier, vijf artistiek leiders hadden overleefd. Eens ruimde hij samen met hen de decorzolder op. Zij wisten van elk rekwisiet, kostuum of decorstuk nog precies bij welke voorstelling het hoorde. Toen werd duidelijk: KOUD VUUR! wordt een ode aan de mensen achter de schermen."

"Het publiek kijkt mee door de ogen van Jacob en dwaalt samen met hem over het achtertoneel, dat een rekwisietenzolder, kleedkamer en techniekhok in één is. Het stuk speelt zich af in de jaren dertig. Dat zit niet zozeer in inhoud, als wel in sfeer. We creëren het beeld van een ouderwets, nostalgisch theater. De tijd waarin actrices als Sarah Bernhardt grootse tragedies speelden en alles nog handmatig werd opgewekt. De acteurs maken de geluiden dan ook zoveel mogelijk zelf, met ouderwetse regen- en dondermachines. Maar wat handmatig begint, wordt waar nodig overgenomen door beamer, versterker en lichtcomputer. We smokkelen met veel plezier. Dit spel met de werkelijkheid zit vervlochten door het hele stuk. Hoe speel je iets dat nep is, zo echt mogelijk? Hoe ga je geloven in dat waarvan je weet dat het een illusie is? Die thematiek sluit direct aan bij de ontwikkelingsfase van kinderen van een jaar of zes. Als ze spelen, gaat het voortdurend over doen alsof. Het leuke aan het werken bij de Toneelmakerij is de specifieke doelgroep waarvoor je maakt. Desondanks heb ik als regisseur lang gedacht dat ik niet echt uit de voeten kan met zulke jonge kinderen. Bij het maken van theater voor deze leeftijd heerst de gedachte dat je vanuit beeld moet denken. In mijn werk begint het altijd bij tekst. KOUD VUUR! is een talig stuk, vol rijm en ouderwetse woorden. Het is spannend om te kijken hoe ver je daarin kunt gaan. Wanneer wordt het te ingewikkeld? In de repetities hebben we diverse klassen op bezoek gehad en dat gaat eigenlijk heel goed. Misschien is het werken voor jonge kinderen wel gemakkelijker dan voor publiek vanaf 10, 11 of 12 jaar. Zij zijn nog zo bereid om te geloven."

"Toen ik zes jaar was, stond ik zelf voor het eerst op het toneel. Op de basisschool sloten we de week gezamenlijk af. In kleine clubjes werden elke vrijdagmiddag zo'n vier, vijf stukjes gepresenteerd. Ik was best een verlegen jongetje, maar toen ik dat voor het eerst mocht doen ging er een wereld voor me open. Het was geweldig om voor publiek te staan en te beseffen dat je iets losmaakt. Dat is waarom we naar theater gaan, om geraakt te worden. KOUD VUUR! is dan ook niet alleen grappig en licht. Wat ik zo fijn vind aan het stuk is dat het een pleidooi houdt voor zielige verhalen voor kinderen. Jeugdtheater moet gaan over alle aspecten van het leven, daar horen ook verdrietige verhalen bij. De moeder van Bambi gaat dood en toch kijken kinderen graag naar de film. Dus zoals het in een ware tragedie hoort, zullen Laila en Demian door een verschrikkelijk misverstand sterven. Ik hoop dat het publiek desondanks met een goed gevoel de zaal verlaat. Het is mooi om van jezelf te ontdekken dat ook zielige verhalen dat teweeg kunnen brengen."